

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ	9
1.1. Поняття зв'язку як галузі економіки та елементу інформаційної системи.....	9
1.2. Галузева структура мобільного зв'язку	18
1.3. Методи дослідження мобільного зв'язку.....	26
РОЗДІЛ 2 ФАКТОРИ ВИНОКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ПОДІЛЬСЬКОМУ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОМУ РАЙОНІ	30
2.1 Соціально-економічні.....	30
2.2. Природно-географічні	34
2.3 Інноваційно-технологічні.....	36
РОЗДІЛ 3 ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ПОДІЛЬСЬКОМУ СГР	46
3.1. Функціонально-компонентна структура мобільного зв'язку Подільського СГР.....	46
3.2. Територіальна структура мобільного зв'язку Подільського СГР.....	55
3.3. Управлінська структура мобільного зв'язку Подільського СГР.....	62
РОЗДІЛ 4 ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ В ПОДІЛЬСЬКОМУ СГР	71
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83
ДОДАТКИ.....	90

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми дослідження визначається тим, що роль мобільного зв'язку постійно зростає в інформаційному суспільстві, при практично відсутньому науково обґрунтованому дослідженні розміщення об'єктів даного виду економічної діяльності.

Стрімкий розвиток у нашій країні цього виду економічної діяльності супроводжується значними структурними та організаційними зрушеннями, певними змінами в його територіальній організації. Активні територіальні процеси в сфері мобільного зв'язку, з однієї сторони, відбуваються під дією різноманітних регіональних чинників, з іншої, – вони самі впливають на соціально-економічні процеси в регіонах. Даний процес спричинює нерівномірне розміщення мобільного зв'язку по території України. Вдосконалення територіальної організації мобільного зв'язку може стати додатковим (територіальним) резервом підвищення ефективності функціонування галузі та зростання її ролі в активізації соціально-економічного розвитку регіонів України.

Специфіка територіального розвитку мобільного зв'язку Подільського Суспільно-географічного району зумовлює необхідність врахування не тільки його територіальної структури, але й тісних взаємозв'язків із соціально-економічними чинниками, особливо в сучасних умовах ринкової економіки. Таким чином, обґрунтування суспільно-географічних підходів до забезпечення раціональної та ефективної територіальної організації мобільного зв'язку набуває зараз важливого значення.

Під час аналізу географічної та економічної літератури ми виявили, що питання територіальної організації мобільного зв'язку та її впливу на соціально-економічні процеси в регіонах розроблені недостатньо. Економічними аспектами розвитку мобільного зв'язку займалися

О.А.Князева, А.В.Дзюбинський, В.М.Орлов, Д.С.Мельник, В.М.Когутенко та ін. Нечисленні праці географів присвячені або дослідженню географії світового телекомунікаційного зв'язку (М.В.Алісов, В.П.Заболотський, О.О.Чирченко, В.Б.Булгак, Т.Д.Йохансон, Д.О.Уілер), або проблемам телекомунікаційного картографування (М.Г.Онищенко, О.М.Берлянт, А.Дейніш, Р.Кітчін).

Серед суспільно-географічних робіт, присвячених вивченню територіальної організації зв'язку, можна виділити лише одну значну працю – французького географа А.Бакі „Географія зв'язку” (1960 р.). Комплексних суспільно-географічних досліджень, присвячених територіальній організації мобільного зв'язку в Україні (як окремих його видів, так і зв'язку в цілому), практично, (за винятком наукових робіт Н.О.Рибачик, І.П.Мандрик, В.С.Грицевича та І.М.Вороніна) немає. Роботи суспільно-географічного напрямку, присвячені впливу територіальної організації зв'язку на соціально-економічні процеси в регіонах України майже відсутні.

Об'єктом дослідження визначений мобільний зв'язок (як вид економічної діяльності) в Подільському СГР (Суспільно-географічному районі). Вибір даного об'єкту зумовлений, з однієї сторони, певним рівнем організаційної та технологічної цілісності інфраструктури зв'язку, з іншої, – тим, що Україна, з її значною територіальною диференціацією умов господарської діяльності, є вдалим полігоном для дослідження особливостей впливу мобільного зв'язку на соціально-економічні процеси в даному регіоні.

Предметом дослідження є територіальна організація мобільного зв'язку в Подільському СГР. Під територіальною організацією мобільного зв'язку слід розуміти раціональне розміщення взаємопов'язаних виробництв та підприємств мобільного зв'язку, споживачів послуг мобільного зв'язку та об'єктів інфраструктури, а також їх просторові поєднання, взаємозв'язки і відношення, які дають значний економічний і соціальний ефект (який посилюється, внаслідок врахування та використання переваг території). Вона формується, внаслідок складних економічних, соціальних, технологічних,

ринкових та інших процесів і, навпаки, сама впливає на рівень розвитку району.

Мета дослідження – провести комплексне суспільно-географічне вивчення територіальної організації мобільного зв'язку Подільського СГР; зробити аналіз впливу на соціально-економічні процеси в регіоні; проаналізувати сучасний стан розвитку мобільного зв'язку в Подільському СГР; визначити рівень забезпеченості мобільним зв'язком областей, які входять до Подільського СГР.

Для досягнення встановленої мети потрібно розв'язати наступні **завдання**:

1. Теоретико-методологічне обґрунтування дослідження територіальної організації мобільного зв'язку в сучасних умовах, зокрема, визначення галузевих рис мобільного зв'язку як виду економічної діяльності, в контексті їх впливу на його територіальні особливості;
2. Виявлення особливостей територіальної організації мобільного зв'язку у Подільському СГР як результат дії певних факторів;
3. Використати різні методичні прийоми (порівняння, статистичні, інформаційні та інші) для дослідження мобільного зв'язку у Подільському СГР;
4. Розроблення методичних основ суспільно-географічного дослідження територіальної організації мобільного зв'язку та її впливу на соціально-економічні процеси в Подільському СГР;
5. Дослідження сучасних особливостей розвитку мобільного зв'язку в Подільському СГР;

У дипломній роботі використано теоретико-методологічні доробки з питань територіальної організації суспільства, які містяться в працях М.Д.Пістуна, О.Г.Топчієва, М.М.Паламарчука, О.М.Паламарчука, К.О.Ташука, І.О.Горленко, І.М.Маєргойза, Л.Г.Руденка, О.І.Шаблія, С.І.Іщука, П.В.Луцишина, А.П.Голікова, М.І.Фашевського, А.І.Доценка,

Г.П.Підгрушного, Н.А.Казакової, Я.Б.Олійника, А.В.Степаненка та інших науковців.

Для досягнення поставленої мети використовувалися загальнонаукові та спеціальні *методи* суспільно-географічного дослідження зв'язку. Серед першої групи методів важливе місце займали: системний підхід та структурний аналіз (як засоби дослідження компонентної, управлінської та територіальної структури мобільного зв'язку), логічні методи, методи індукції та дедукції, статистично-математичні (при дослідженні взаємозалежності мобільного зв'язку та соціально-економічних процесів у Подільському СГР) тощо. До другої групи методів належать: порівняльно-географічний аналіз (при вивченні територіальної диференціації певних явищ), районування, картографічний (при розробці картографічної моделі розвитку мобільного зв'язку в Подільському СГР) та ін.

Інформаційну базу дослідження складає статистична та інша інформація, в тому числі матеріали Держкомстату України та обласних статистичних управлінь, Міністерства економіки України, Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації Міністерства транспорту та зв'язку України, Державного департаменту спеціальних телекомунікаційних систем, офіційних статистичних збірників, фактичні дані про розвиток мобільного зв'язку, матеріали наукових, науково-практичних конференцій з питань удосконалення інформаційного простору, дані Інтернету.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукову новизну дипломного дослідження визначають наступні результати:

— обґрунтовано теоретико-методологічні засади комплексного суспільно-географічного дослідження мобільного зв'язку у Подільському СГР, зокрема, розроблено теоретичні положення дослідження територіальної організації мобільного зв'язку в умовах розвитку сучасних видів даного виду економічної діяльності та активних інтеграційних територіальних процесів, визначено методологічні принципи суспільно-географічного дослідження мобільного зв'язку;

— визначено основні риси територіальної організації мобільного зв'язку в Подільському СГР, зокрема, досліджено основні територіальні процеси в сфері мобільного зв'язку, визначено елементи територіальної структури мобільного зв'язку;

— визначено основні напрямки вдосконалення територіальної організації мобільного зв'язку в контексті активізації соціально-економічного розвитку у Подільському СГР;

удосконалено:

— методичні основи суспільно-географічного дослідження мобільного зв'язку;

дістало подальшого розвитку:

— дослідження внутрішніх (галузових) та зовнішніх чинників територіальної організації мобільного зв'язку;

— дослідження головних особливостей впливу мобільного зв'язку на соціально-економічні процеси в регіоні.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблений суспільно-географічний методологічний підхід (дослідження територіальних особливостей мобільного зв'язку та врахування специфіки його впливу на соціально-економічні процеси) може бути застосований при формуванні програм соціально-економічного розвитку регіонів, регіональних програм розвитку зв'язку, формуванні регіональних мереж операторів зв'язку тощо.

Матеріали дослідження можуть бути також використані: а) у процесі наукових досліджень територіальної організації господарства та при оцінці впливу мобільного зв'язку на соціально-економічний розвиток регіонів; б) у навчальному процесі при підготовці та викладанні курсу „Географія зв'язку” на географічних та економічних факультетах; в) при розробці стратегії розвитку мобільного зв'язку в регіонах України (зокрема, в контексті програм Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації Міністерства транспорту та зв'язку України); г) в маркетингових дослідженнях при оцінці ринку телекомунікаційних послуг для операторів

зв'язку, зокрема, при виборі регіонів пріоритетного інвестування галузі; д) окремі положення теоретичних і практичних досліджень дипломної роботи можуть застосовуватися у навчальному процесі з такої дисципліни як «Соціальна географія».

Апробація результатів дослідження.

Положення дипломного дослідження доповідалися і обговорювалися на Міжвузівській науково-практичній конференції студентів та магістрантів Вінницького навчально-наукового інституту економіки, а також на підсумковій науковій конференції Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, а також на з'їзді Географічного товариства.

Структура дипломної роботи.

Дипломна робота складається зі вступу, 4-х розділів, висновків, списку використаної літератури (68 джерел) та додатки (3).

Загальний обсяг роботи 92 сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аветисян К.П. Інноваційні тенденції стратегії розвитку операторів мобільного зв'язку [Електронний ресурс] / К.П. Аветисян, О.В. Лисецька. – Режим доступу : [http:// www.rusnauka.com / 9_DN_2010/Economics/61495.doc.htm](http://www.rusnauka.com/9_DN_2010/Economics/61495.doc.htm).
2. Автоматизированные информационные технологии в экономике. Под. ред. Г.А.Титоренко - М. Компьютер ЮНИТИ, 1998. - 336 с.
3. Аветисян К.П. Интернет-услуги в отрасли . Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – Т.2. – С. 5-7.
4. Аветисян К.П. Классификация Интернет-услуг, предоставляемых операторами связи Украины / К.П. Аветисян // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. — 2005. - 456-461 с.
5. Аветисян К.П. Інноваційні тенденції стратегії розвитку операторів мобільного зв'язку [Електронний ресурс] / К.П. Аветисян, О.В. Лисецька. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>
6. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: монографія / О.І.Амоша, В.П.Антонюк, А.І.Землянкін та ін. / НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк: [б.в.] 2007. - 328 с.
7. Аналіз кадрової політики ВАТ "Укртелеком" [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://revolution.allbest.ru/management/00339209_0.html.
8. Бабков В. Ю., Полинцев П. В., Устюжанин В. И. Качество услуг мобильной связи. Оценка, контроль и управление. М.: Горячая линия-Телеком, 2005. - 160 с.
9. Баран Б.А. Вплив мобільного зв'язку на екологію людини / Б.А. Баран, О.Я. Березюк, В.М. Голонжка // Вісн. Вінницьк. політехн. ін-ту. – 2006. – №5. – С. 55-58.

10. Бармотина М.В. Внешние эффекты сетей в мобильной связи на примере зарубежного опыта // Вестник ГУУ. 2009. №17. С. 21-24.
11. Білоблоцький Д.М. Маркетингові стратегії підприємства мобільного зв'язку: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Д.М. Білоблоцький; Київ. нац. торг.-екон. ун-т.- К., 2004. - 19 с.
12. Богатирьов А.М. Організація інноваційного розвитку оператора мобільного зв'язку / А.М. Богатирьов, Є.В. Грязних // Проблеми економіки та управління: вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Пробл. економ. та упр. – 2008. – №628. – С.393-398.
13. Бойко М. П. Системи стільникового зв'язку: конспект лекцій [Електронний ресурс] / М. П. Бойко. – Одеса. : ОНАЗ, 2004. – 76 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/78656/>.
14. Бойко А. В. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ГАЛУЗІ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ, ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ / А. В. Бойко. // Міжнародний університет бізнесу і права. – Херсон, 2013. – С. 2–3.
15. Бердтис А. Структуры данных. - М.: Статистика, 1974, - 408 с.
16. Васильева Е.А. Обеспечение конкурентоспособности предприятий сотовой связи в условиях насыщенного рынка [Електронний ресурс]: автореф. дис.. канд. економ. наук : 08.00.05 / Е.А Васильева. Тольятти, 2010 - [11 с.] . – Режим доступу : http://www.tolgas.ru/site/upload/avtoreferat_vasileva.doc
17. Вычислительные машины, системы и сети / Под ред. А.П.Пятибратова. - М.: Финансы и статистика, 1991.- 257 с.
18. В.Цхведиани. Телекоммуникации Украины – перспективы развития и основные проблемы // Фондовый рынок. - №16. – 2000. – 18 с.
19. Герасименко В.А. Защита информации в автоматизированных системах обработки данных. - В 2-х кн. - М.: Энергоатомиздат, 1994.- 327 с.
20. Голубицкая Е.Ф. Маркетинг в сфере услуг на примере предприятий связи (Обзорная информация) / Голубицкая Е. А., Глушко А. К., Горелик М. А. – М. : ЦНТИ „Информсвязь”, 1993. – 318 с.

21. Гужва В. Інформаційні системи в міжнародному бізнесі : Навчальний посібник / М-во освіти України. КНЕУ. -2-е вид., -К., 2002. - 457 с.
22. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року. Затверджена Постановою Кабінету Міністрів України № 1001 від 21 липня 2006 року. – Документ 1001-2006-п, редакція від 21.07.2006, чинний. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.gov.ua
23. Державне регулювання галузі. Огляд ринку зв'язку та телекомунікацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rating.com.ua/ru/file_viewer.html
24. Драчов В. Мобільна торгівля як один з перспективних напрямків електронної торгівлі / В. Драчов // Журн. європ. економіки. — 2005. — №2. — С. 242-254.
25. Драчов В. Мобільна торгівля як один з перспективних напрямків електронної торгівлі / В. Драчов // Журн. європ. економіки. - 2005. - №2. - 242-254 с.
26. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л.І. Дідківська, Л.С. Головка 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 213 с.
27. Довгий С.О. Сучасні телекомунікації/ С.О. Довгий, О.Я. Савченко, П.П. Воробієнко. – К.: Укр. видавн. центр, 2002. – 520 с.
28. Доровських Д.А. Впровадження високошвидкісних методів передачі даних у мережах мобільного зв'язку / Д.А. Доровських // НТІ. — 2003. — №1. — С. 46-50.
29. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. С.Ф.Покропивного. – 2-е вид., переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
30. Завлина П.П., Казанцева А.К., Миндели Л.Э. Основы инновационного менеджмента. М.: Экономика, 2000. – 158 с.
31. Закон України “Про телекомунікації” // Відомості Верховної Ради України від 18.11. 2003 року. – 2004. – № 12. – Ст.155.

32. Збірка матеріалів [Електронні ресурси]. – Режим доступу: <http://proit.com.ua>, <http://www.mobilite.ru/>, http://www.pbxlib.com.ua/mobile/article_87.html.
33. Зведений звіт про доходи від послуг зв'язку (форма державної статистичної звітності № 12-зв'язок) за даними Держкомстату // Державна адміністрація зв'язку Міністерства транспорту і зв'язку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stc.gov.ua/uk/publish/article/68429>.
34. Зв'язок, його галузева структура та особливості розміщення [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://studopedia.org/1-54336.html>.
35. Іванов В.О. Способи підвищення якості функціонування системи мобільного зв'язку / В.О. Іванов, М.В. Решетник // Електроніка та системи управління. — 2004. — № 2. — С. 91- 98.
36. Інформаційні системи і технології в економіці : Посібник / Ред. В. Пономаренко,. -К.: Академія, 2002. - 541 с.
37. Інформаційні технології [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://dfcbkm.ucoz.com/>
38. Історія розвитку телефону і телефонного зв'язку [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://ua-referat.com>
39. Капітанюк О.В. Експериментальне дослідження впливу електромагнітного випромінювання від станцій мобільного зв'язку на навколишнє середовище / О.В. Капітанюк, В.Д. Воробйов, І.М. Подобед // Пробл. охорони праці в Україні: зб. наук. праць. - 2009. - №17. - С. 137-143.
40. Колосков С. Мобільний зв'язок в Україні. Мережі й стандарти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://media.mabila.ua/ua/articles/in_view/network-and-standart/

41. Кичак В. М. Засоби оргтехніки та зв'язку [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. М. Кичак, Г. Г. Бортник, О. А. Семенюк. – Вінниця : ВДТУ, 2001. – 151 с. – Режим доступу: http://posibnyky.vntu.edu.ua/org_teh/85.html
42. Козак І. А. Телекомунікації в бізнесі [Електронний ресурс]: навч. посіб. / І. А. Козак – К. : КНЕУ, 2004. – 367 с. – Режим доступу: <http://ubooks.com.ua/books/000252/inx23.php/>
43. Комутація і маршрутизація локальних мереж [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://uadoc.zavantag.com/text/31229/index-1.html>.
44. Мамчин Р. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ / Р. О. Мамчин, І. І. Ісаков, І. І. Мархевка – Львів, 2012. – (Національний університет “Львівська політехніка”). – С. 268–269.
45. Мобільна історія України [Електронний ресурс] // Київ, НПТ ліцею "Камелія". – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://mobile.inf.ua/>.
46. Мэнсфильд Э. Экономика научно-технического прогресса., М.: - 1970 – 68 с.
47. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Офіційний веб-сайт – [Електронний ресурс] .- Режим доступу: <http://www.nkrz.gov.ua/uk>
48. Орлов В. Н. Вдосконалення організаційної структури і фінансів галузі зв'язку України: Навчальний посібник. – Одеса, 2007. - 246 с.
49. Оператори мобільного зв'язку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mobtech.com.ua>
50. Оператори мобільного зв'язку України. Історія розвитку стільникового зв'язку [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://faqukr.ru/tehnologii/162467-operatori-mobilnogo-zv-jazku-ukraini-istorija.html>.

51. Офіційний сайт оператора «МТС –Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mts.com.ua/>.
52. Офіційний сайт оператора «Київстар» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivstar.net/>.
53. Офіційна сторінка «Ліга. Моніторинг СМІ». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://smi.liga.net/articles/20130611/9767416ekonomnyy_mobilnyy_internet.htm#
54. Офіційний сайт оператора lifecell [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.life.ua/uk/mobilnij-zvyazok/internet>
55. Офіційний сайт оператора Київстар [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.kyivstar.ua/ru/kr/about/important_data/healthy.
56. Офіційна сторінка компанії «А. Т. Kearney». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.atkearney.com/news-media/
57. Офіційний сайт мобільних операторів України Київстар [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mobile.inf.ua/>
58. Розвиток зв'язку в Україні: територіальна організація та вплив на соціально-економічні процеси в регіонах [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://mydisser.com/en/avtoref/view/24064.html>.
59. Ковтунник І. І. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ: ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В РЕГІОНАХ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук : спец. 11.00.02 "економічна та соціальна географія" / Ковтунник І. І. – Київ, 2008. – 20 с.
60. Рухомий (мобільний) зв'язок [Електронний ресурс] // З А К О Н У К Р А Ї Н И Про телекомунікації (ст.1) м. Київ. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://npa.iplex.com.ua/doc.php?uid=1078.16172.0>.
61. Судук І. В. Олігополія на ринку мобільного зв'язку України. – К.: Науковий огляд [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://int->

konf.org/konf052013/331-suduk-v-olgopolya-na-rinku-moblnogo-zvyazku-ukrayini.html

62. Степаненко О. А. Моделювання як метод аналізу та прогнозування конкуренції фірми на ринку мобільного зв'язку / О. А. Степаненко, С. М. Таракановський, М. О. Постолатій // Вісник соціально- економічних досліджень. – 2012. – № 1. – С. 281-287
63. Структура управління компанією «Київстар» [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.frontmanagement.org/fomants-1235-1.html>.
64. Сучасні інформаційні системи [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=44684>.
65. Технології мобільного маркетингу [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukrbukva.net/page,2,120934-Tehnologii-mobil-nogo-marketinga.html>.
66. Ткаченко Л. В. Маркетинг послуг : [підручник] / Л. В. Ткаченко. - К. : Центр Навчальної Літератури, 2003. – 192 с.
67. Шляхи поліпшення якості мобільного зв'язку в Україні [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.studfiles.ru/preview/5594013/page:6/>.
68. Яременко С. С. Дослідження конкурентоспроможності послуг оператора мобільного зв'язку . [Електронний ресурс] / С. С. Яременко. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://duep.edu/uploads/vidavnitstvo14-15/12143.pdf>.